

PROTOCOALE TERAPEUTICE

Nota: In prezent nu exista protocoale terapeutice la nivel national. Utilizand bibliografia de specialitate, am incercat sa intocmim un algoritm de tratament pentru afectiunile care beneficiaza de tratament de recuperare in clinica noastra.

AFECTIUNI MUSCULO-SCHELETALE Poliartrita reumatoida

Tratamentul medicamentos

AINS

- care acționează prin suprimarea sintezei de prostaglandine prin inhibarea ciclooxigenazelor 1 și 2.
- fac parte din Symptom Modifying Anti Rheumatic Drugs (SMARD)
- algoritm:
 - AINS neselective + protecție gastrică
 - AINS selectiv inhibitori COX2
 - antalgice simple până la opioide
 - corticoterapie generală și locală (infiltrații)
- **Interferarea lanțului patogenetic al bolii cu DMARD**, introducerea lor în terapie făcându-se la un diagnostic cert, concomitent cu SMARD, considerându-se că un tratament “agresiv” din debutul bolii, are rațiuni terapeutice pe termen mediu și lung.
 - imunosupresoare și imunomodulatoare:
 - Methotrexate 7,5 – 25 mg/săpt + acid folic 15 mg
 - Sulfasalazina 2 g/zi
 - Sărurile de aur (Tauredon f, Miocrisine f)
 - Antimalaricele de sinteză – clorochină, hidroxiclorochină
 - Ciclosporină, Penicilamină
- LEFLUNOMIDE = ARAVA – proprietăți imunomodulatoare prin inhibiția enzimei dihydroorate dehidrogenaze, care intervine în sinteza pirimidinelor, esențială în turnoverul limfocitelor, astfel leflunomidul inhibă proliferarea limfocitelor
- Terapia biologică – cu anticorpi monoclonali obținuți prin biotehnologie:
 - anti TNF α - INFLIXIMAB (REMICADE)
 - ADALIMUMAB – HUMIRA – Agent imunobiologic IgG uman anti-TNF α
 - ETANERCEPT – moleculă obținută prin inginerie genetică conținând receptorul solubil pentru TNF linkat pe o porțiune din IgG 1 umană
 - ANTAGONIȘTI IL 1 – ANAKINRA

- Terapie fizical - kinetică

În perioada inflamatorie:

- imobilizare sau repaus simplu în poziții antalgice → posturări simple în poziții funcționale → posturări extreme alternante
- masaj decontracturant al marilor grupe musculare din jurul articulațiilor afectate;
- masaj cu gheață pe articulațiile afectate.
- periajul/masaj cu gheață pe articulațiile afectate → tracțiuni ușoare în ax
- mobilizări pasive → auto-pasive → pasivo-active, blânde
- exerciții de mobilizare activă amplă controlaterală și axio-periferice homolaterale, progresiv
- ± exerciții izometrice

În perioada subacută:

- imobilizare sau repaus sau posturări simple în poziții funcționale → posturări extreme alternante
- periajul/masaj cu gheață pe articulațiile afectate → tracțiuni ușoare în ax
- masaj sedativ-relaxant local
- mobilizări pasive → auto-pasive → pasivo-active
- exerciții de mobilizare activă amplă controlaterală și axio-periferice homolaterale
- exerciții izometrice cu prudență și progresiv
- mobilizare din suspendare
- scripetoterapie
- hidrokinetoterapie
- posturări chiar forțate până la limita de toleranță a durerii
- mișcări active cu rezistență realizată de kinetoterapeut
- terapie ocupațională fără încărcare intensă
- media frecvență – curent interferențial;
- Diapuls, ultrasonoterapie;
- Ortezare în poziții funcționale, fixă și dinamică

În perioada de remisiune sau cronică-activă:

- posturări în poziții fiziologice, funcționale
- utilizarea unor echipamente protective ajutătoare
- realizarea unui raport favorabil între activitate și repausul articular
- mobilizări articulare pasive → pasivo-active → active
- exerciții izometrice și dinamice cu rezistență progresivă
- terapie ocupațională
- masaj umed cu apă;
- masaj muscular tonifiant;
- tracțiuni, elongații;
- masaj Cyriax articular.

Spondilita anchilozanta

Tratament

Precoce, activ, pe tot restul vieții

Medicamentos:

- AINS: proba cu fenilbutazonă, indometacin
- corticoterapie locală
- DMARD
- puțin active în cazul S.A.
- Sulfasalazină
- Tratament imunosupresor manifestărilor extraarticulare: Etanercept

- Nonfarmacologic:
 - A. General
 - Modificare stil de viață
 - evitarea fumatului și traumatismelor
 - repaus în decubit dorsal pe o saltea tare cu o pernă mică sub coloana cervicală
 - postură normală în timpul activităților zilnice
 - Fizioterapie și kinetoterapie
 - Programul National Ankylosing Spondylitis Society (NASS) la domiciliu între perioadele de recuperare medicală
 - B. Specific:
 - Kinetoterapie
 - posturare în extensie, în ortostatism și în decubit pe spalier în sala de kinetoterapie
 - Corsete ortopedice Ewain
 - Exerciții active: cifozări, lordozări Forestier
 - Exerciții respiratorii
 - Hidrotermokinetoterapie
 - Diatermie cu unde scurte
 - Electroterapie
 - Baie galvanică
 - Ultrasunet fibrinolitik
 - Ultraviolete

Boala artrozica

Terapia

- Farmacologică:
- simptomatice (SMOAD):
- durere ușoară și medie:
- Acetaminofen 1 g/doză, >4 g/ zi

- durere severă:
- AINS selective – inhibitoare COx₂
- AINS neselective + inhibitor pompă protoni (Misoprostol, Omeprazol)
- antalgice – opioide
- antiinflamatoare– steroidiene locale
- topice locale – Capsaicina

- **modificatoare ale evoluției bolii (DM Os Ar Drug):**
- **condroprotectoare:**
- heparinoizi: Glycosaminoglican peptid complex sau polisulfat, pentosan polisulfat
- acid hialuronic

- Terapie de recuperare și balneofizioterapie

- ❖ **Obiective de tratament:**
- Reducerea infirmității și îmbunătățirea funcției articulare prin reducerea durerii articulare, îmbunătățirea gradului de mobilitate și forță musculară (pentru preluarea de către musculatura tonifiată a forțelor de pe suprafața articulară), normalizarea ADL
- Protecția articulației bolnave de deteriorări în viitor, prin reducerea stressului articular, atenuarea forțelor intraarticulare și îmbunătățirea performanțelor biomecanice (adică măsuri de “igienă articulară”)
- Prevenirea incapacității și handicapului prin creșterea nivelului de activitate de activitate fizică și exerciții de kinetoterapie izometrică și izotonică într-un program și la domiciliu

Prin “igienă articulară” înțelegem:

- Scădere în greutate pentru articulațiile portante: coloană lombară, șold, genunchi
- Repaus fizic în decubit 30 minute la 3-4 ore de activitate în ortostatism
- Mers sprijinit în cârje, baston, cadru pentru descărcare articulară
- Încălțăminte comodă, ortopedică
- Ortezare articulară (lombostat, genunchiere)
- Educația și autoîngrijirea pacientului

Mijloace de terapie:

- Electroterapie:
- în spondiloze:
- antalgic – CDD
- miorelaxant – CIF
- vasodilatator – US, ULS
- în boala artrozică mâinii
- baie galvanică bicelulară
- ULS subacval
- în coxartroză – gonartroză

- antalgic + antiinflamator: Sonofrem, US, CIF
- Kinetoterapia și masajul terapeutic:
 - exerciții izometrice și izotonice de tonifiere a musculaturii paraarticulare, prin metode bine cuantificate și evaluare după bilanț articular, mecanoterapia, scripetoterapia, bicicleta, sistemul Guthrie - Smiths, cu benzi și arcuri elastice, hidrokinetoterapia
- Termoterapia
 - băi calde, împachetări calde cu nămol terapeutic sau parafină
 - fototerapia cu I.R
 - endotermie profundă

Lombosciatica

- in perioada acuta
 - repaus pe pat tare
 - posturi antalgice
 - tratament medicamentos: - AINS
 - infiltratii locale cu corticoizi si xilina
 - antalgice
 - miorelaxante
 - sedative
 - tratament de recuperare: - caldura neutra lombar (34-36°) + « mangaiere lombara »
 - electroterapie antalgica (curent diadinamic, Trabert, TENS, curenti interferentiali), ultrasunet
 - kinetoterapie (metoda de relaxare Jacobson, exercitii de facilitare hold-relax modificat, utilizand pozitiile finale ale diagonalelor Kabat)
- in perioada subacuta
 - repaus la pat
 - AINS
 - infiltratii locale cu corticoizi si xilina
 - analgezice
 - miorelaxante
 - tratament de recuperare : - caldura lombara + masaj manual (netezire)
 - electroterapie antalgica (curent diadinamic, Trabert, TENS, curenti interferentiali), ultrasunet
 - kinetoterapie – prin tehnica hold-relax + primele exercitii din programul Williams
- in perioada cronica
 - tratament medicamentos: AINS,
 - tratament de recuperare: - kinetoterapie (programul Williams, exercitii de scoala spatelui)
 - masaj manual
 - electroterapie : joasa frecventa cu impulsuri (curent diadinamic, Trabert, TENS), medie frecventa (curenti interferentiali), ultrasunet

- hidroterapie (dus subacval)
- termoterapie

In faza de intrerupere radiculara : electrostimulare

Fibromialgia

- Metode ce intrerup ciclul durerii

A. Agenți farmacologici

1. Analgezic nonopioide pentru durerea ușoară și moderată
2. Analgezice opioide pentru durerea moderată: *codeine, hydrocodone, meperidine (demerol), oxycodone, pentazocine, propoxyphene*
3. Analgezice opioide pentru durerea severă: *hydromorphone, levorphanol, methadone, morphine, oxymorphone*
4. Analgezice adjuvante
 - Antidepresive *triciclice: amitriptyline, doxepin, imipramine, nortrptyline, trazadone*
 - Anticonvulsivante: *carbamazepine, phenytoin, clonazepam*
 - Neuroleptics: *fluphenazine, haloperidol*
 - Antihistaminice: *hydroxyzine, diphenhydramine*
 - Miscellaneous: *dexamethasone*

B. Infiltrații sau stimularea cu ace a punctelor hipersensibile trigger/tender

C. Injecții cu toxină botulinică tip A

D. Spray-uri criogene

- Metode de refacere a lungimii normale de repaus a mușchiului

- 1 Medicamente pentru relaxare musculara datorită unei acțiuni complexe
- 2 Terapie de relaxare și tehnicii de presopunctură urmate de un program regulat și de lungă durată de stretching
- 3 Corectarea biomecanicii corporale, a stresului și rutinei zilnice

A) **Schema generală de terapie** cuprinde:

- excluderea unor boli sistemice;
- eliminarea factorului agravant sau declanșator;
- decelarea absenței sau existenței unei afectări articulare concomitente ce trebuie tratată specific;
- fizioterapie + acupunctură +/- antalgice + masaj:
 - ◆ în formele acute: masaj cu gheață / neteziri;
 - ◆ în formele cronice:
 - ⇒ masaj zonal și local, insistent și profund;
 - ⇒ pentru mușchi, tendoane, ligamente: masajul manipulativ Terrier-Benz, masajul asociat cu contracția musculară, “metoda începutului bun” Bugnet
 - ⇒ pentru fascii: masajul manipulativ Rabbe, metode californiene de fasciterapie (metoda Lehner, metoda Rolf)
- kinetoterapie: corectarea posturii bolnavului + tonifiere musculară + “întindere” musculară;

- trebuie explicat bolnavului o regulă cu caracter general: “se rezolvă de obicei în 7-10 zile și dacă nu, nu vă alarmați pentru că s-ar putea să dureze luni de zile”.

B) Schema particulară de terapie:

1. dacă se cunoaște, tratarea cauzei care a dus la apariția sindromului (și, în special afectările articulare și posturile vicioase, terenul distonic neuro-vegetativ);
2. masaj cu gheață succedat de căldură locală neutră în formele acute sau masaj uscat profund în formele cronice;
3. fizioterapie excito-motorie;
4. exerciții de întindere musculară și în special stretching;
5. medicație tranchilizantă și antalgică la nevoie;

Osteoporoza

- tratament medicamentos: - bifosfonati (Fosamax 70 mg/sapt, Actonel 35 mg/sapt, Bonviva 150 mg/sapt)
 - ranelatul de strontiu (Osseor 2g/zi)
 - modulatori selectivi ai receptorilor estrogenilor (Evista 60 mg/zi)
 - calcitonina (Miacalcic spray 200 UI/zi, Miacalcic subcutanat 50-100 UI/zi)
 - parathormonul (teriparatide 20-40 ng/zi)
 - hormonul de crestere
- tratament de recuperare: - kinetoterapie
 - ionizari
 - electroterapie antalgica
 - ultraviolete

Boli reumatismale abarticulare localizate (Periartrita scapulo-humerala, Periartrita coxo-femurala, Bursite, Tenosinovite, Entezite)

- tratament medicamentos: - AINS
 - infiltratii locale cu corticoizi si xilina
 - antalgice
 - miorelaxante
 - sedative
- tratament de recuperare : - electroterapie antalgica si miorelaxanta cu curenti de joasa, medie
si inalta frecventa (bai galvanice, curent diadinamic, Trabert, TENS,

afectate curenți interferențiali), ultrasunet, la nivelul articulațiilor

- hidrotermoterapie
- masaj manual sedativ și decontracturant
- kinetoterapie : creșterea mobilității la nivelul articulațiilor afectate prin tonifierea musculaturii flexoare – extensoare

Sclerodermia sistemică

- tratament igienic : repaus și evitarea frigului
- tratament medicamentos: - AINS
 - antalgice
 - miorelaxante
 - sedative
- tratament de recuperare : - electroterapie antalgică și miorelaxantă cu curenți de joasă, medie, și înaltă frecvență (băi galvanice, curent diadinamic, Trabert, TENS, curenți interferențiali), ultrasunet, la nivelul articulațiilor la nivelul articulațiilor interfalangiene proximale, pumni, glezne
 - hidrotermoterapie
 - masaj manual sedativ și decontracturant
 - kinetoterapie : exerciții pentru creșterea mobilității la nivelul articulațiilor interfalangiene proximale, pumni, glezne

Displazia spondilo-epifizară

- în perioada acută
- repaus
- tratament medicamentos: - AINS
 - antalgice
 - infiltrații locale cu corticoizi și xilina
 - miorelaxante
 - sedative
- tratament de recuperare :
 - electroterapie antalgică și miorelaxantă cu curenți de joasă, medie și înaltă frecvență (băi galvanice, curent diadinamic, Trabert, TENS, curenți interferențiali), ultrasunet, la nivelul articulațiilor la nivelul articulațiilor afectate
 - hidrotermoterapie
 - masaj manual sedativ și decontracturant

- in perioada cronica
- tratament medicamentos: - AINS
 - antalgice
 - miorelaxante
 - sedative
- tratament de recuperare : - electroterapie antalgica si miorelaxanta cu curenti de joasa, medie
TENS,
afectate
 - si inalta frecventa (bai galvanice, curent diadinamic, Trabert, curenti interferentiali), ultrasunet, la nivelul articulatiilor
 - hidrotermoterapie
 - masaj manual sedativ si decontracturant
 - kinetoterapie : cresterea mobilitatii la nivelul articulatiilor afectate
prin tonifierea musculaturii flexoare – extensoare

Lupusul eritematos sistemic

- repaus intercalat in cursul zilei intre perioadele de activitate
- tratament medicamentos : - AINS
 - antalgice
 - steroizi
 - imunosupresoare
- tratament de recuperare : - electroterapie antalgica si miorelaxanta cu curenti de joasa, medie
TENS,
afectate
 - si inalta frecventa (bai galvanice, curent diadinamic, Trabert, curenti interferentiali), ultrasunet, la nivelul articulatiilor
 - termoterapie blanda
 - hidroterapie
 - masaj manual sedativ
 - kinetoterapie : cresterea mobilitatii la nivelul articulatiilor afectate
prin tonifierea musculaturii flexoare – extensoare

Scolioza

- tratament medicamentos: antalgice, decontracturante, calciu+D3, condroprotector
- Tratament de recuperare:
 - kinetoterapie (metoda Klapp, Cotrel, Kabat, scoala spatelui, gimnastica respiratorie)
 - masaj manual
 - electroterapie antalgica

- bai kinetice
- actinoterapie
- termoterapie (sollux, impachetari cu parafina)

Cifoza

- kinetoterapie
- masaj manual

AFECTIUNILE APARATULUI RESPIRATOR

Bronsiita cronica

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- aerosoloterapie
- kinetoterapie
- gimnastica respiratorie
- hidroterapie
- unde scurte transtoracice
- ultraviolete generale
- cura de teren
- terapie ocupationala

Emfizemul pulmonar

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- kinetoterapie respiratorie
- unde scurte transtoracice
- ultraviolete regiune toracica
- infrarosii (sollux)
- masaj manual
- exercitii fizice
- terapie ocupationala

Astmul bronsic

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- aerosoloterapie
- kinetoterapie
- ultraviolete
- sollux
- unde scurte
- hidroterapie (comprese calde, stimulante, bai ascendente partiale)
- terapie ocupationala

AFECTIUNILE APARATULUI CARDIO-VASCULAR

Cardiopia ischemica, IMA

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- kinetoterapie (pasiva apoi activa, antrenament la efort, gimnastica respiratorie, covor rulant, bicicleta ergometrica)
- hidroterapie (bai ascendente Hauffe, bai cu bule, bai cu CO₂)

HTA

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- electroterapie (galvanizari transorbito-cerebral sau latero-cervical, ionizari cu CaCl₂, MgSO₄, bai galvanice patrucelulare, magnetodiaflux)
- hidroterapie: bai cu bule, bai ascendente Hauffe
- kinetoterapie + tehnica de relaxare (Schultz si Jacobson)
- hidrokinetoterapie (frecventa cardiaca nu va depasi 75% din frecventa cardiaca maxima)

Valvulopatii

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- kinetoterapie respiratorie (insistand asupra diafragmului, musculaturii abdominale, ducand la aliorarea capacitatii vitale si a VEMS-ului)
- pentru recuperarea valvularilor operati: readaptarea progresiva la efort (exercitii respiratorii, kinetoterapie moderator, dupa 2 luni bicicleta ergometrica)

Afectiuni vasculare periferice (arteriopatii)

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- kinetoterapie: gimnastica Bürger, exercitii de mers (covor rulant), bicicleta ergometrica
- electroterapie: de joasa frecventa (bai galvanice, rectangulari, cu panta triunghiulara, trapezoidali), de medie frecventa (curenti interferentiali), ultrasunete (la distanta, pe centrul vegetativ)
- actinoterapie – direct sau reflex
- infrarosii
- hidroterapie (dus subacval, bai cu bule)

Boala varicoasa

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- electroterapie – curenti de joasa frecventa (galvanizari, ionizari, bai galvanice, curenti diadinamici), curenti interferentiali, ultrasunet si unde scurte la distanta, pe centrul vegetativ simpatic lombar

- actinoterapie – direct (doze progresive) si indirect (doze progresive sau eritem pe centrul vegetativ)
- hidroterapie – bai alternante de membre inferioare, afuziuni alternante Kneipp, dus subacval, bai cu masaj in apa
- masaj manual.
 - ◆ Postoperator
- corectia mersului
- masaj superficial, evitand cicatricea,
- parafango (din a 5-a zi)
- kinetoterapie (exercitii izometrice, izotonice, respiratorii, bicicleta ergometrica, mers)

Flebitele

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- Profilactic- kinetoterapie, masaj.
- In flebita constituita:
 - ◆ Flebotromboza:
 - flexia genunchiului si rotatia externa a coapsei
 - contentie elastica
 - nu masaj, mobilizare
 - ◆ Tromboflebita:
 - masaj lejer si drenaj limfatic
 - kinetoterapie (miscari pasive, exercitii respiratorii, apoi exercitii dinamice progresive, fara rezistenta pentru coapse si sold, apoi exercitii de mers cu cresterea progresiva a duratei si distantei).

AFECTIUNI DIGESTIVE

Afectiuni gastro-duodenale

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- electroterapie (ionizari, unde scurte, magnetodiaflux)
- sollux abdominal
- actinoterapie (sedativa)
- termoterapie (impachetari cu parafina)
- hidroterapie (bai reci – scad peristaltismul, secretia; calde cu actiune antispastica pe musculatura neteda, bai cu bule, comprese abdominale)
- reflexoterapie

Diskinezia biliara

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- electroterapie (galvanizari, ionizari, curenti diadinamici)
- sollux
- actinoterapie

- hidroterapie (dus subacval, bai calde de sezut, bai kinetice, hallbad)
- kinetoterapie (abdominala, respiratorie)
- masaj manual al peretelui abdominal

Hepatitele cronice

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- electroterapie (unde scurte)
- hidroterapie (comprese, bai calde generale)

Diareea cronica

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- electroterapie (ionizari, unde scurte)
- sollux abdominal
- termoterapie (impachetari cu parafina)
- hidroterapie (bai calde de sezut, dus subacval, bai cu bule)

Constipatia cronica

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- ◆ pentru componenta spastica:
 - comprese calde si stimulante abdominale
 - bai generale calde
- ◆ pentru componenta atona:
 - hidroterapie: dus subacval, afuziuni, bai de sezut alternative
 - electroterapie: curenti diadinamici, interferentiali
 - kinetoterapie
 - masaj manual (vibratii).

Colon iritabil

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- electroterapie: ionizari, unde scurte abdominale, magnetodiaflux
- sollux abdominal
- hidroterapie: comprese calde, bai de sezut calde, bai cu bule
- masaj manual
- kinetoterapie

AFECTIUNI METABOLICE

Guta

- in atacul acut
 - repaus al articulatiilor afectate
 - tratament medicamentos: - colchicina (0,5 mg/ora pana la maxim 5-6 mg)
 - AINS

- infiltratii locale cu corticoizi si xilina
- antalgice
- tratament de recuperare: - electroterapie antalgica (bai galvanice , curent diadinamic, Trabert,
TENS, curenti interferentiali), ultrasunet
- hidroterapie: comprese reci
- in perioada cronica
- tratament medicamentos :-Allopurinol cp(100-800 mg/24 ore,doza medie 300 mg/zi)
 - AINS
 - analgezice
- tratament de recuperare : - electroterapie antalgica (bai galvanice , curent diadinamic,Trabert,
TENS, curenti interferentiali
- masaj manual sedativ si decontracturant
- kinetoterapie : cresterea mobilitatii la nivelul articulatiilor afectate
prin tonifierea musculaturii flexoare – extensoare

DIABETUL ZAHARAT

- electroterapie: galvanizari, ionizari, bai galvanice, magnetodiaflux, curenti interferentiali
- hidroterapie: dus subacval, bai cu bule
- masaj manual
- kinetoterapie.

AFECTIUNILE APARATULUI RENAL

- hidroterapie: bai calde generale, bai ascendente Hauffe, bai de sezut calde, bai cu bule, dus subacval, bai kinetice
- electroterapie: unde scurte, ultrasunet, galvanizari, ionizari, curenti diadinamici, interferentiali
- fototerapie: sollux
- termoterapie: impachetari cu parafina
- kinetoterapie (exercitii pasive, active pentru trunchi si membre cu activarea concomitenta si a circulatiei renale)
- masaj manual si reflex.

AFECTIUNI NEUROLOGICE

Hemipareza

- tratament medicamentos: hipotensoare, diuretice, vasodilatatoare cerebrale, trofice cerebrale, Cerebrolysin
- tratamentul de recuperare:
 - ◆ kinetoterapie (tehnici de facilitare proprioceptiva, neuromusculara)
 - ◆ masaj manual
 - ◆ electroterapie analgicã, electrostimulare, curenti Huffschmidt
 - ◆ hidroterapie (bai cu bule, bai kinetice)

Scleroza laterala amiotrofica

- tratament medicamentos: vitamine (B1, B6), AINS, antiinflamatoare steroidiene, vasodilatatoare, anabolizante

Tratament de recuperare

- electrostimulare pe musculatura flasca
- masaj manual
- hidrokinetoterapie
- kinetoterapie
- bai sub temperatura de indiferenta,
- crioterapie (pungi, comprese cu gheata) doar in formele spastice piramidale

Sindromul de tunel carpian

- tratament medicamentos: vitamine (B1, B6) corticoterapie locala
- tratament de recuperare: electroterapie analgicã (curenti diadinamici, TENS, ionizari, curenti interferentiali, ultrasunet), kinetoterapie

Afectiuni neurologice functionale

Nevroze

- tratament medicamentos: anxiolitice, hipnotice, antidepresive

Tratamentul de recuperare in nevroza astenica

- kinetoterapie (exercitii de tonifiere generala, autorelaxare, gimnastica respiratorie, cura de teren)
- hidroterapie: bai cu bule, bai alternante, afuziuni
- electroterapie: galvanizari transorbitocerebrale, ionizari, magnetodiaflux
- masaj manual, reflex
- ergoterapie.

Algoneurodistrofia

- tratament medicamentos: analgetice, anxiolitice, AINS, vasodilatatoare, betablocante, corectarea metabolismului fosfocalcic

Tratamentul de recuperare:

- masaj manual (doar sedativ in stadiul I)
- masaj cu gheata
- kinetoterapie
- electroterapie analgicã: TENS, curenti diadinamici, ionizari, curenti interferentiali, ultrasunet, unde scurte

- hidrotermoterapie:
 - ♦ aplicatii la rece in stadiul I: comprese cu apa rece, punga cu gheata
 - ♦ aplicatii de caldura (contraindicate in stadiul I)
- bai partiale sau generale la 35-37°C
- in stadiile II, III pensulari cu parafina
- bai alternante
- afuziuni alternante

PATOLOGIA SISTEMULUI EXTRAPIRAMIDAL

Boala Parkinson

Tratament medicamentos: conform indicatiilor medicului specialist.

Tratament de recuperare:

- kinetoterapie (analitica, corectarea mersului, exercitii de mimica, corectarea posturii, echilibrului)
- hidrokinetoterapie
- hidroterapie (bai cu bule)
- magnetodiaflux
- terapie ocupationala.

Patologia de neuron motor periferic

(pareza de plex brahial, pareza de nerv sciatic popliteu extern)

- tratament medicamentos : - AINS
 - antalgice
 - miorelaxante
 - complex de vitamine B (milgamma)
 - preparate pentru neuroprotectie si neuroplasticitate
- (Cerebrolysin)
- tratament recuperator : - aplicarea la nivelul zonei reflexe paravertebrale a ultrasunetului
 - aplicatii de termoterapie (parafina) in zonele inervate de radacinile
 - nervoase afectate
 - electrostimularea, cu impulsuri exponentiale, a musculaturii partial sau total denervate, precedata de electrodiagnostic cu determinarea curbei
 - I / t și a coeficientului de acomodare α
 - tehnici specifice de masaj manual stimulant, local si reflex
 - kinetoterapie de stimulare neuromusculara

SECHELE POSTTRAUMATICE

Tratament medicamentos: antalgice, AINS, vasodilatatoare, neurotrofice, antiosteoporotice.

Tratament de recuperare:

- kinetoterapie
- hidrokinetoterapie
- ergoterapie
- masaj manual
- termoterapie (impachetari cu parafina)
- electroterapie (curenti diadinamici, galvanizari, ionizari, bai galvanice, TENS, curenti interferentiali, ultrasunet, unde scurte, magnetodiaflux.)

Bibliografie:

1. Radu Paun - Tratat de medicina interna – Reumatologie vol I, II, Editura Medicala, Bucuresti, 1999
2. Iaroslav Kiss – Fiziokinetoterapia si recuperarea medicala –Editura Medicala 1999
3. Andrei Radulescu – Electroterapie – Editura Medicala 2004
4. I.D.A. Nemes, M. Dragoi, C. Moldovan, etc – Ghid de electroterapie si fototerapie – Editura Orizonturi Universitare, Timisoara 2000
5. I.D.A. Nemes – Masoterapie – masaj si tehnici complementare - Editura Orizonturi Universitare, Timisoara 1999
6. Tudor Sbenghe – Kinetologie profilactica, terapeutica si de recuperare – Editura Medicala, Bucuresti, 1987